

DR. İSMET UÇMA

1955 yılında Ordu/Korgan'da doğdu. Orta öğretimini Tokat İmam-Hatip Lisesi'nde tamamladı. Diyanet İşleri Başkanlığı'nda (1976) ve Çalışma Bakanlığı'nda (1977) memuriyetlerde bulundu. 1978 yılında girdiği Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden 1982 yılında mezun oldu. Aynı fakültede Kelam-Felsefe Ana Bilim Dalı'nda, *Kur'ân ve Sünnette Şefaât Kavramı* adlı çalışmasıyla yüksek lisansını tamamladı. Bu arada Özel Levent Koleji'nde bir dönem öğretmenlik yaptı. Daha sonra İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Ana Bilim Dalı'nda, *Bir Sosyal Siyaset Kurumu Olarak Abîlik* adlı çalışmasıyla doktor unvanını aldı.

İsmet Uçma, yayın hayatına 1983 yılında Bir Yayıncılık'ta editör olarak başladı ve 1986 yılında İşaret Yayınları'nı, 2000 yılında da Şehir Yayınları'nı kurdu. İşaret Yayınları'nda yayımlanmış olduğu "Bilimsel Araştırma Dizisi" dolayısıyla 1991 yılında Türkiye Yazarlar Birliği "Yılın Yayıncısı Ödülü"ne layık görüldü. Ayrıca Birleşik Dağıtım, Basın Yayın Birliği, Türkiye Yazarlar Birliği, NEŞKO, İTO/Basın Yayın Komisyonu, ÜSEV gibi kuruluşlarda farklı görevler üstlendi.

Altı çocuk sahibi olan Uçma, halen İşaret Yayınları'nın editörlüğünü yürütmektedir.

Derin minnet ve özlem duygularıyla her an yüreğimde yaşamaya devam eden sevgili annem Arife Uçma ile sevgili babam Mehmet Uçma'nın aziz hatıralarına...

BİR SOSYAL SİYASET KURUMU OLARAK AHİLİK

DR. İSMET UÇMA

işaret

Eserin Adı ve Yazarı

Bir Sosyal Siyaset Kurumu Olarak Ahilik
Dr. İsmet Uçma

© İşaret Yayınları

Dizgi

Mehmet Ali Uçma

Mizanpaj

Ertuğrul Özalp

Kapak

Yunus Karaarslan

Baskı-Cilt

Şenyıldız Matbaacılık Yay. LMT. ŞTİ.
Gümüşsuyu cad. No: 3/2, Topkapı/İstanbul
Tel: (0 212) 483 47 91
Sertifika no: 11964

ISBN

978-975-350-142-2

Sertifika no: 15826

2. bsk. İstanbul 2017

Mizanpaj programı: QuarXPress

Karakter: GaramondTürk

Metin: 11.5 pt.

Metin satır arası: 14 pt.

Dipnot: 10 pt.

Dipnot satır arası: 12 pt.

İşaret Yayınları

Hobyar mah. Ankara cad.

Ünal Han, No: 21/1, Cağaloğlu-Fatih
Tel: (0 212) 519 17 28—528 30 61-62-63

Fax: (0 212) 528 30 59

isaret@isaretyayinlari.com.tr

www.isaretyayinlari.com.tr

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	11
ÖNSÖZ	13
GİRİŞ	19

I. BÖLÜM

ANLAM ve TARİHÇE

1.1. AHÎ KELİMESİNİN LÜGAT, İSTILAH ve KURUM ANLAMI	22
1.1.1. LÜGAT ANLAMI ve KAYNAĞI.....	22
1.1.1.1. Kaynağının Arapça <i>Eb/Ab</i> [Kardeş] Kelimesi Olduğu	22
1.1.1.2. Türkçe <i>Akı</i> [Eli Açık, Cömert, Yiğit, Âlicenap] Kelimesi Olduğu.....	23
1.1.2. İSTILAH ANLAMI	31
1.1.3. KURUM ANLAMI	31
1.2. AHÎLİĞİN TARİHÇESİ.....	32
1.2.1. AHÎ ADININ İLK KULLANIMLARI.....	32
1.2.2. AHÎLİĞİN KÖKENİ	33
1.2.3. AHÎLİK KURUMUNU DOĞURAN FAKTÖRLER	35
1.2.4. AHÎLİĞİN KURULUŞUNU SAĞLAYAN ETKENLER	36
1.2.4.1. Akıllık ve Alplık/Gazilik Ülküsü	36
1.2.4.2. Yerleşik Hayata Geçişin Zorunlulukları.....	36
1.2.4.3. Sanat ve Sanatkârları Koruma Gereksinimi	36
1.2.4.4. Dayanışma ve Yardımlaşma İhtiyacı	37
1.2.4.5. Asalaklıkla Mücadele Düşüncesi	37
1.2.5. AHÎLİĞİN KURULMASI.....	37
1.2.6. AHÎLİĞİN GELİŞMESİ	38
1.2.7. AHÎLİĞİN TANINMASINDA İBN BATTUTA'NIN YERİ.....	38
1.2.8. AHÎLİĞİN OSMANLI DEVLETİ'NİN KURULUŞUNDAKİ ROLÜ	45
1.2.9. AHÎLİĞİN OSMANLI DEVLETİ'NDEKİ YERİ, GEDİK ve LONCA HALİNE DÖNÜŞMESİ, ETKİNLİĞİNİ KAYBEDİP ÇÖZÜLMESİ ve ÇÖZÜLME NEDENLERİ.....	49
1.2.9.1. Ahîliğin Osmanlı Devleti'ndeki Yeri	49

İÇİNDEKİLER

1.2.9.2. Evliya Çelebi'de Ahîlik	51
1.2.9.3. Ahîliğin Gedik ve Lonca Haline Dönüşmesi ve Etkinliğini Kaybedip Çözülmesi	52
1.2.9.4. Ahîliğin Çözülme Nedenleri	55
1.2.9.4.1. İç Nedenler	55
1.2.9.4.2. Dış Nedenler	57
1.2.9.5. XX. Asır Türkiye'sinde Ahîliği Canlandırma Girişimleri	59
II. BÖLÜM	
AHÎ EVREN ve AHÎLİĞİN KENDİNDEN ÖNCEKİ KURUMLARLA İLGİSİ	
2.1. AHÎ EVREN'İN HAYATI: DOĞUMU, YETİŞMESİ ve ESERLERİ	67
2.1.1. ADI ve DOĞUMU	68
2.1.2. YETİŞMESİ	70
2.1.3. ANADOLU'YA GELİŞİ ve KAYSERİ'YE YERLEŞMESİ	71
2.1.4. KONYA'YA YERLEŞMESİ	73
2.1.5. KIRŞEHİR'E YERLEŞMESİ	74
2.1.6. MEVLANA ÇEVRESİYLE İHTİLAFI	75
2.1.7. ÖLÜMÜ/ÖLDÜRÜLMESİ ve TARİHİ	77
2.1.8. ESERLERİ	78
2.1.9. FİKİRLERİ, MEZHEP ve MEŞREBİ	79
2.1.10. VAKFİYESİ	80
2.1.11. VAKFİYESİNİN TERCÜMESİ	81
2.2. AHÎLİĞİN KENDİNDEN ÖNCEKİ KURUMLARLA İLGİSİ	84
2.2.1. FÜTÜVVETLE İLGİSİ	84
2.2.1.1. Lügat Olarak Fütüvvet	85
2.2.1.2. Kurum Olarak Fütüvvet	86
2.2.2. FÜTÜVVET DIŞINDAKİ KURUMLARLA İLGİSİ	89
2.2.2.1. Tasavvuf ve Tarikatlar	89
2.2.2.2. İhvanu's-Safa	90
2.2.2.3. Bâtnilik-Şiilik	90
2.2.2.4. Melamilik	93

İÇİNDEKİLER

2.2.2.5. Masonluk	93
2.2.2.6. Korporasyon [Bizans Loncaları]	94
2.2.2.7. Şamanlık/Şamanizm ve Eski Türk Gelenekleri	95
2.2.2.8. Bektaşilik	96
2.2.2.9. Genel Bir Değerlendirme	97
III. BÖLÜM	
AHÎLİK KURUMU	
3.1. AMACI ve TEMEL İLKELERİ	103
3.1.1. AMACI	105
3.1.2. TEMEL İLKELERİ	106
3.2. KURUMA GİRİŞ	108
3.3. ÖRGÜTLENMESİ	111
3.3.1. GENEL ÖRGÜTLENMESİ	111
3.3.2. EKONOMİK ÖRGÜTLENMESİ	113
3.3.3. SEÇİM SİSTEMİ	114
3.4. ÖRGÜT YAPISI	115
3.4.1. DAHİLİLER	117
3.4.1.1. Yamaklar	117
3.4.1.2. Çıraklar	117
3.4.1.3. Kalfalar	118
3.4.1.4. Ustalar	118
3.4.2. HARİCİLER	118
3.4.2.1. Emekliler	118
3.4.2.2. Güçsüzler/Düşkünler	118
3.4.2.3. Hasta ve Sakatlar	119
3.5. AHÎ BİRLİKLERİNİN YÖNETİMİ	119
3.5.1. ESNAF ŞEYHİ [BİRLİK BAŞKANI]	119
3.5.2. KURULLAR	120
3.5.2.1. Yönetim Kurulu	120
3.5.2.1.1. Ahî Baba [Kethüda]	121
3.5.2.1.2. Yiğitbaşı	121

İÇİNDEKİLER

3.5.2.1.3. İşçi Başı [Ustabası].....	121
3.5.2.1.4. Hakem Heyeti [Ehl-i Sınayi veya Ehl-i Hibre]	122
3.5.2.2. Büyük Meclis	122
3.5.3. TOPLANTILAR.....	123
3.5.3.1. Ziyafet Toplantısı.....	123
3.5.3.2. Üçgünler Toplantısı [Yıllık Genel Toplantı].....	124
3.5.3.3. Olağanüstü Toplantı.....	124
3.5.3.4. Memleket Toplantısı.....	125
3.6. EKONOMİK YAPISI ve İŞLEYİŞİ.....	126
3.6.1. ESNAF SANDIĞI.....	126
3.6.1.1. Gelirleri.....	126
3.6.1.2. Giderleri.....	127
3.6.2. AHÎ BİRLİKLERİNDE DENETİM ve CEZA.....	128

IV. BÖLÜM

AHİLİK ve SOSYAL-SİYASET İLİŞKİSİ

4.1. AHİLİĞİN FONKSİYONLARI	133
4.1.1. DİNÎ ve AHLAKÎ FONKSİYONLARI.....	133
4.1.1.1. Dinî Fonksiyonları.....	133
4.1.1.2. Ahlakî Fonksiyonları	135
4.1.1.2.1. Formel Ahlak Kuralları.....	135
4.1.1.2.2. Enformel Ahlak Kuralları.....	136
4.1.1.2.3. Formel ve Enformel Ahlak Kuralları Açısından Ahilikle Fütüvvetin Karşılaştırılması.....	138
4.1.1.2.4. Görgü Kuralları.....	140
4.1.2. SİYASAL ve ASKERİ FONKSİYONLARI	141
4.1.3. SOSYO-EKONOMİK FONKSİYONLARI.....	142
4.1.4. SOSYO-KÜLTÜREL FONKSİYONLARI.....	146
4.1.4.1. Yâren Teşkilatı ve Yâren Sohbetleri	149
4.1.4.2. Helva Sohbetleri.....	151
4.1.4.3. Sıra Gezmeleri ve Sıra Geceleri.....	152
4.1.4.4. Oda Sohbetleri.....	152

İÇİNDEKİLER

4.1.4.5. Kış ve Barana Sohbetleri.....	153
4.1.4.6. Gezekler.....	153
4.1.4.7. Ziyafetler ve Oyunlar	154
4.1.4.8. Gece Sohbetleri	155
4.1.4.9. Sıra Yâreni	155
4.1.4.10. Cehrilik Yârenliği.....	156
4.1.4.11. Seymenlik.....	156
4.1.4.12. Delikanlılar Birliği.....	156
4.1.4.13. Gençler Kurulu	157
4.1.4.14. İmece Kuruluşu	158
4.1.4.15. Selamlık Sohbetleri.....	159
4.1.4.16. Arfeneler	159
4.2. AHİLİĞİN GÜNÜMÜZ SOSYAL SİYASET POLİTİKALARI İLE KARŞILAŞTIRILMASI	160
4.2.1. SOSYAL YAPI AÇISINDAN KARŞILAŞTIRMA.....	164
4.2.1.1. Bir Sivil Toplum Örgütü Olarak.....	164
4.2.1.2. Boş Zamanların [Akşam ve Gecelerin] Değerlendirilmesi	164
4.2.1.3. Esnaf-Halk İlişkisi	165
4.2.1.4. Tüzük ve Maddeleri ile Kurum Yapısı.....	165
4.2.1.5. Şehirleşme/Sanayi Siteleri	166
4.2.2. SOSYAL BARIŞ AÇISINDAN KARŞILAŞTIRMA.....	166
4.2.2.1. Sendika, İşçi Hakları, İşçi-İşveren İlişkileri.....	166
4.2.2.2. Cezalandırmada Örneklik	167
4.2.3. SOSYAL DENGE AÇISINDAN KARŞILAŞTIRMA	168
4.2.3.1. Oto-Kontrol.....	168
4.2.3.2. İnsan Doğasına Uygunluk	169
4.2.3.3. İşsizlik	170
4.2.3.4. Gelir Dağılımındaki Dengesizlik	170
4.2.3.5. Sosyal Güvenlik.....	170
4.2.4. SOSYAL BÜTÜNLEŞME AÇISINDAN KARŞILAŞTIRMA	171
4.2.4.1. Kurumlar Arası Koordinasyon	171

İÇİNDEKİLER

4.2.4.2. Sosyal Dayanışma ve Birlik Ruhunun Güçlendirilmesi.....	171
4.2.4.3. İmece, Yardımlaşma, Hayır Kurumu ve Vakıf.....	172
4.2.5. SOSYAL GELİŞME AÇISINDAN KARŞILAŞTIRMA.....	172
4.2.5.1. Standardizasyon ve Kalite Kontrol [Pabucun Dama Atılması].....	172
4.2.5.2. Gençlerin Eğitilmesi, Ahlaksızlık ve Kötü Alışkanlıklardan Korunması; Sosyal Hayata Uyum.....	174
4.2.5.3. Usta-Çırak İlişkisi, Eğitimle, Görerek ve Tecrübe Ederek Öğrenme.....	174
4.2.6. İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ AÇISINDAN KARŞILAŞTIRMA.....	175
4.2.6.1. Stres-Sağlık-Ekonomi-İş Yaşamı.....	175
4.2.6.2. Ehliyet, İşçi Devri Problemi.....	176
4.2.6.3. İş ve İnsangücü Planlaması.....	176
4.2.6.4. İş Ahlakı ve Disiplin.....	177
4.2.6.5. İşgücü Hareketliliği ve Uzmanlaşma.....	177
4.2.7. EKONOMİK YAPI BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRMA.....	178
4.2.7.1. Narh, Fiyat Kontrolü.....	178
4.2.7.2. Sermayenin Harekete Geçirilmesi ve Tekelleşmenin Önlenmesi.....	180
4.2.7.3. Kooperatifleşme [Denetim, Üretici ve Tüketicinin Korunması].....	180
4.2.7.4. Lüksün, İsraf ve Tüketimin Körüklenmesi, Yalnızca Kârın Amaçlanması.....	183
4.2.7.5. Kredi Sağlanması.....	184
4.2.8. ASKERİ ve SİYASAL AÇIDAN KARŞILAŞTIRMA.....	184
4.2.8.1. Toplumlar ve Ülkeler Arasındaki İlişkiyi Güçlendirme ve Ülke Tanıtımı.....	184
4.2.8.2. Güvenliğin Sağlanması [Anarşi ve Terör Bölgelerindeki Yapılanma].....	185
4.2.8.3. Ülke Savunmasında Görev Alma ve Askerliği Sevdirmeye.....	185
SONUÇ.....	187
KAYNAKÇA.....	193

KISALTMALAR

a.g.e.	adı geçen eser
a.g.g.	adı geçen gazete
a.g.m.	adı geçen makale
bkz.	bakınız
c.	cilt
çev.	çeviren
dn.	dipnot
H.	hicri
H.z.	hazreti
M.	miladi
nr.	numara
s.	sayfa
TDVİA	Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
ter.	tercüme
TC	Türkiye Cumhuriyeti
t.y.	tarihsiz
vb.	ve benzeri
vs.	vesaire

ÖNSÖZ

İnsanoğlunun tarihsel serüveni mercek altına alındığında, bazı önemli kırılma noktaları ile karşılaşmaktadır. Hiç şüphesiz ki, bu kırılmaların en önemlilerinden biri, materyalizm ve ferdiyetçilik düşüncesinin tetiklediği Fransız İhtilali ve akabinde gelişen Sanayi Devrimi'dir. Böylelikle prangalarından kurtulan insanlığın, modernizm tarihi içindeki yürüyüşü başlamıştır. Yeni dünya düzeninin idealize ettiği “ilerleme” fikri de bu yürüyüşüne eşlik etmiştir.

Fakat bu ilerleme, önceden tasarlandığı gibi iyi neticeler vermemiştir. Çünkü modernizmi ve ilerleme fikrini adeta kutsallaştıran insanoğlu, sadece ilerlemek adına önüne gelen ne varsa yakıp yıkmış ve ideale ulaşmak uğruna tüm dünyayı yağmalamaktan geri durmamıştır. Bugün gelinen noktada insanoğlu, bu yıkıcı ilerleyişin acı sonuçları olan gelir dağılımındaki eşitsizlikle başlayan, tabiatın amansız bir şekilde tahrip edilmesi ile devam eden bir dizi sorunla boğuşmaktadır. İlim adamları ise insanlığı saplandığı bu bataklıktan çıkarmanın yollarını aramaktadır.

Bu arayışların sonucunda bugüne kadar pek çok reçete üretilmiş olsa da, bunların hiç birisi insanoğlunu içine düştüğü kısır döngüden kurtarmaya yetmemiştir. Çünkü sunulan reçetelerin pek çoğu, tarihsel süreçte oluşturulmuş birikimleri göz ardı etmekte ve güncelliğin yüzeyselliliğine takılıp kalmaktadır. Oysa gerek sosyal, gerekse iktisadî çözümler üretebilmenin bir yolu da, tarihte üretilen önemli tecrübeleri mercek altına almak ve o tecrübelerden bugüne dair çıkarsamalar yapabilmekten geçmektedir.

Geçmişte yüzyıllar boyunca uygulama alanı bulan ve bu tecrübelerin içinde önemli bir yer tutan “Ahîlik” sistemi, bünyesinde edebî, tarihî, sosyal ve iktisadî açıdan çok zengin bir birikimi ihtiva etmektedir. Öyle ki, İbn Battuta ve Evliya Çelebi gibi meşhur seyyahlar, seyahatnamelerinde Ahîlik teşkilatına büyük bir bölüm ayırmış olup dönemin diğer sözlü ve yazılı edebî ürünlerinde de sıkça Ahîlikten söz edilmektedir. Yine Ahîlik, Osmanlı'nın kuruluş yıllarında, devletin iktisadî bir geleneğe yaslanması bakımından önemli bir rol üstlenmiştir. Dönemin toplumsal yapısındaki gelişmeler ve değişimler de Ahîlikle yakından

ilintilidir. Böyle geniş bir yelpazede incelenebilecek olan Ahîlik, hiç şüphesiz ki iktisat bilimine kaynaklık edecek tarihsel örneklerin de başında gelmektedir. Ahîlik, geçmişte iktisadî faaliyetleri düzenleyen ve denetleyen bir kurum olması bakımından da diğer ilimlere nazaran iktisatla daha sıkı bir ilişki içindedir. Nitekim bu çalışmada da Ahîliğin daha çok sosyal, siyasal ve iktisadî yönleri ön plana alınmış olup bugüne kadar yerine daha iyisi konulamamış olan bu tecrübenin günümüze örneklik edeceği noktalar üzerinde durulmuştur.

Zira Ahîlik, Anadolu Selçuklu zamanında yaklaşık miladî XIII. yüzyılda kurulmuş olup XX. yüzyıla kadar merkezden köylere kadar uzanan geniş bir alanda faaliyet göstermiş çok köklü bir kurumdur. Bu zaman dilimi içerisinde halkın maddi ve manevi ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde örgütlenen esnaf ve sanatkârlar, dönemin kuruluşları için eleman yetiştirmek, tüketici haklarını korumak, işçi-işveren ilişkilerini düzenlemek, kurumların işleyişini denetlemek ve gerektiğinde yaptırımlar uygulamak gibi görevler üstlenerek ekonomik çarkın doğru bir şekilde işlemesine önemli katkılar yapmıştır. İş-meslek-ahlak disiplini içinde ve şeyh-usta-kalfa-çırak-yamak hiyerarşisi doğrultusunda çalışmayı adeta ibadet telakki eden ahîler, yüzyıllar boyunca Türk toplumunun birlik, beraberlik ve refah içinde yaşamasını sağlamıştır. Kısacası Ahîlik, sınaî-ticarî, ahlakî-dinî, eğitsel-kültürel alanlarda faaliyet gösteren iktisadî bir sivil toplum kuruluşudur.

Bütün bunlardan anlaşılacağı üzere Ahîlik teşkilatının, insanı sadece ekonomik bir varlık addeden çağdaş sistemlerin uygulandığı günümüze verebileceği çok şey bulunmaktadır. Dolayısıyla ekonomik problemler üzerinde düşünen ve bu problemlere çözümler üreten iktisatçıların, Ahîlik sistemini inceleyerek bugüne uyarlanabilecek kısımları değerlendirmeye alması gerekmektedir.

Bununla birlikte belirtmek gerekir ki, her devrin kurumları nitelik ve nicelik olarak kendi şartları ve zamanının ruhu içerisinde değerlendirilmelidir. Mazide çok önemli icraatlara imza atmış bir kurum, aynıyla bugüne taşındığında hiçbir anlam ifade etmeyebilir. Öyleyse yapılması gereken, Ahîliği döneminin şartları içerisinde inceledikten sonra sistemin çalışma biçimi ve felsefesinden, bugünün ekonomik yapısında ne ölçüde istifade edilebileceğini tesbit edebilmektir. Bu da dünü, bugünü ve yarını bir bütünlük içerisinde ele alabilecek ve zamanın ruhu-

na nüfuz edebilecek iktisatçıların varlığını zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle, medeniyetimizin diriltici soluşunu hisseden ve ilhamını bu birimden alan iktisatçılarımızın yetişmesine bir nebze de olsa katkıda bulunmak, bu çalışmanın en büyük kazancı olacaktır.

Bu vesileyle; akademik çalışmalara yönelmem hususunda bana ilk rehberlik eden hocalarımdan, ömrünü “güzel insan” yetiştirmeye adanmış “Hocaların Hocası” merhum Prof. Dr. Sabahattin Zaim'i; mümtaz insan, değerli bilim adamı kuzenim merhum Prof. Dr. Erdoğan Okuş'u; bu çalışmanın değerlendirildiği akademik jürinin değerli üyelerinden merhum Prof. Dr. Haşmet Başar'ı rahmetle; yine “Hocaların Hocası” Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş ile Anayasa Mahkemesi emekli üyesi Prof. Dr. Sacit Adalı'yı minnet ve saygıyla anmayı görev telakki ediyorum.

Sözlerimizi sonlandırırken, bu çalışmanın her aşamasında yapmış oldukları rehberlikten ve nazik ilgilerinden dolayı başta Prof. Dr. Berak Kurtuluş olmak üzere, teşvik ve katkılarını esirgemeyen Prof. Dr. Sedat Murat'a, Prof. Dr. Ahmet Tabakoğlu'na, Prof. Dr. Bengü Dereli'ye, Prof. Dr. Salih Aynural'a ve Doç. Dr. Tuncay Güloğlu'na; tecrübelerinden ve kütüphanesinden –lutfedip– yararlanmamıza izin veren Sayın Ahmet Nezih Galitekin'e; kaynak toplama ve yazım konusundaki teknik yardımlarından dolayı Ertuğrul ve Ömer Hakan Özalp kardeşlere; editoryal aşamada gösterdikleri sa'y ve gayret sebebiyle Akı Ercüment'e; kitap içi görseller konusunda yardımcı olan oğlum Mehmet Ali Uçma'ya; kendilerine ayırmam gereken zamanı cömertçe bu çalışmaya hasretmeme izin veren diğer yavrularım sevgili Şehadet, Zeynep, Hasan Hüseyin, Elif Nur ve Berre Tayyibe'ye; ve nihayet çalışmayı okuyup tavsiyelerde bulunan Ali Kemal Temizer ile Hüseyin Altuntaş'a teşekkürü borç bilirim.

Dr. İsmet Uçma
Üsküdar 2010

Bakırcılar